

УДК [025.171:272-282.7]:027.7(438.14)

ДРУКОВАНІ ЧЕРНЕЧІ РУБРИЦЕЛІ І ШЕМАТИЗМИ У ФОНДАХ БІБЛІОТЕКИ КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІВАНА ПАВЛА ІІ В ЛЮБЛІНІ. ВИБРАНІ ПИТАННЯ

Едита ХОМЕНТОВСЬКА

*Католицький університет у Любліні, факультет гуманітарних наук,
Центр досліджень історичної географії Церкви в Польщі,
Алеї Рацлавіцькі, 14, Люблін, 20-950, Польща,
тел. (081) 743-60-74
ел. пошта: chomentowska@kul.lublin.pl*

У статті описано календарі й каталоги (шематизми) – церемоніальні книги, які використовує духовенство Католицької церкви. Детально розглянуто колекцію видань чоловічих та жіночих чернечих орденів XVII – початку ХХІ ст., які зберігаються в бібліотеці Католицького університету в Любліні.

Ключові слова: бібліотека Католицького університету в Любліні, календар, рубрицеля, каталог, шематизм, видання, чернечі ордени.

Рубрицелі (літургійні календарі, directorium, ordo), які містять вказівки, що стосуються відправлення святої меси і читання молитовника на весь рік, зараховують до церемоніальних книг¹. Їх видавали, починаючи від XVII ст., однак вони розвивалися від початків християнства, а найдавніші пам'ятки відомі з IV–V ст.² Спочатку їх долучали до літургійних книг, перш за все місалив і бревіаріїв, а пізніше вони почали видаватися окремо, головню завдяки розвитку друкарської справи.

Натомість шематизми (каталоги, catalogus, elenchus), подаючи особовий склад дієцезії чи чернечого ордену та іншу додаткову інформацію про ту чи іншу спільноту, з'явилися у друкованій формі у XVIII ст.³ Історики використовують їх передусім як джерело для статистичних і просопографічних досліджень. Однак до цього часу самі шематизми дуже рідко ставали об'єктом аналізу. Окрім багатократних дослідницьких постулатів, комплексних праць із багатоаспектного опрацювання цього типу джерел не з'явилося⁴.

Найчисленніші у Польщі збірки рубрицелів і шематизмів зберігаються передусім у бібліотеках Ягеллонського та Варшавського університетів, Дієцезіальному архіві у

¹ Nowowiejski A. *Wykład liturgii Kościoła katolickiego*. – Т. 2. – Płock, 1905. – S. 152.

² Wąsowicz H. *Kalendarz chrześcijański // Kalendarze* / red. E. Gigilewicz. – Lublin, 2005. – S. 68.

³ Bieś A., Grzebień L., Inglot M. *Polonica w Archiwum Rzymskim Towarzystwa Jezusowego*. – Т. 1: Polonia. – Kraków, 2002. – S. 45.

⁴ Див. огляд літератури та список найважливіших публікацій: Librowski S. *Katalog rubrycel i schematyzmów diecezji i zakonów historycznej Polski znajdujących się w księgozbiorze podręcznym Archiwum Diecezjalnego we Włocławku // Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne* (дани – АВМК). – Т. 23 (1971). – Cz. 1. – Z. 1. – S. 225; Krahel T. *Schematyzmy diecezji wileńskiej jako źródło historyczne // АВМК*. – Т. 38 (1979). – Cz. 1. – S. 120–121.

Влоцлавку, Бібліотеці Чарторійських у Кракові та Оссолінеумі у Вроцлаві, а також в університетській бібліотеці Католицького університету у Любліні (далі – КУЛ).

У зв'язку з гуманітарним спрямуванням університету та особливою увагою, яку приділяють теологічно-філософським студіям, фонди університетської бібліотеки віддзеркалюють цю специфіку навчання. Бібліотечна база охоплює дуже багату книгозбірню теологічної тематики, у тому числі й різноманітні видання церковної адміністрації, до яких зараховують як рубрицелі, так і шематизми.

Фонд календарів і каталогів університетської бібліотеки КУЛ, з огляду на кількість томів і рідкісність деяких екземплярів, став предметом низки систематизуючих праць. Наслідком цих дій найближчим часом стане видання повної бібліографії друкованих календарів і каталогів чоловічих і жіночих орденів, які діяли на польських землях, що знаходяться у фондах бібліотеки КУЛ. Найімовірніше, з часом таким самим чином буде опрацьовано і сукупність рубрицелів і шематизмів польських і закордонних дієцезій, а також чернечих друкованих видань (у тому числі з провінцій з-поза меж Польщі), яка налічує понад 4500 екземплярів і зберігається у фондах університетської бібліотеки.

Концепція впорядкування бібліографії джерел цього типу в університетській бібліотеці є втіленням задуму о. Станіслава Лібровського, який першим опрацював частину книгозбірні Дієцезіального архіву у Влоцлавку, та його постулатів, аби схожим чином підготувати список усіх рубрицелів і шематизмів, які з'явилися на польських землях⁵.

З огляду на організацію бібліотечної книгозбірні, календарі і шематизми у більшості випадків вважають періодичними виданнями і зараховують до відділу часописів. Їх уміщують у бібліотечних каталогах (карткових і щодалі частіше електронних) саме такого типу. Така ситуація спостерігається і в університетській бібліотеці КУЛ. Ці видання слід шукати передусім в алфавітному каталозі часописів під гаслом “Ordo” або “Schematismus”, кілька найбільш ранніх видань, які з'явилися до 1800 р. – у Читальній залі стародруків (а також у виокремленому каталозі часописів), а виданих після 1995 р. – в електронному каталозі.

Під час аналізу окремих примірників було прийнято рішення поділити видання на дві групи за хронологією – від перших видань до 1918 р. і від 1918 р. до найновіших (першого десятиліття ХХІ ст.). Прийняття такої періодизації пов'язане зі зміною обставин, у яких чернечі ордени опинилися після Першої світової війни і проголошення незалежності Польщі. У більшості випадків ця ситуація була пов'язана зі зміною провінціальної приналежності, яку пристосовували до нових кордонів Польської республіки, особистим розвитком орденів і згромаджень, а також загальним відродженням релігійного життя у рамках єдиної держави⁶.

Нижче подано відомості, які стосуються збірки календарів і каталогів в університетській бібліотеці КУЛ. Вони дають можливість ознайомитися з числовим співвідношенням окремих видань і таким чином полегшують аналіз структури книгозбірні.

У згаданій книгозбірні більшість видань зберігається в одному екземплярі. Спорадично трапляються дублети, які відзначено окремим шифром.

⁵ Librowski S. Katalog rubrycel i schematyzmów... – T. 23 (1971). – Cz. 1. – Z. 1. – S. 213–310; T. 24 (1972). – Cz. 1. – Z. 2. – S. 5–94; T. 25 (1972). – Cz. 1. – Z. 3. – S. 39–113; T. 26 (1973). – Cz. 1. – Z. 4. – S. 89–197; T. 27 (1973). – Cz. 2. – S. 57–130.

⁶ Див., напр.: Kłoczowski J., Müllerowa L. W dwudziestym stuleciu (1918–1980) // *Zarys dziejów Kościoła katolickiego w Polsce* / red. J. Kłoczowski, L. Müllerowa, J. Skarbak. – Kraków, 1986. – S. 289–323.

Таблиця 1.

Друковані рубрицелі і шематизми чоловічих чернечих орденів на польських землях, які знаходяться у фондах університетської бібліотеки Католицького університету в Любліні

№	Назва ордену	Рубрицелі		Шематизми		Поєднані рубрицелі та шематизми		Всього в-нь у фондах бібліотеки		Видання, яких бракує		Загальна кількість	
		К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
1.	августинці	27	11,2	5	1,8	35	41,6	67	11,2	4	16,7	71	11,4
2.	бернардинці	31	13	51	18,7	4	4,8	86	14,4	3	12,5	89	14,3
3.	боніфратри	–	–	4	1,5	–	–	4	0,8	–	–	4	0,6
4.	василіани	–	–	25	9,2	–	–	25	4,2	–	–	25	4
5.	домініканці	11	4,6	16	5,9	3	3,6	30	5	1	4,2	31	5
6.	єзуїти	43	17,8	104	38,2	–	–	147	24,6	2	8,3	149	24
7.	капуцини	14	5,8	10	3,7	4	4,8	28	4,7	–	–	28	4,5
8.	кармеліти	2	0,8	9	3,3	1	1,2	12	2	–	–	12	1,9
9.	кармеліти босі	30	12,4	1	0,4	–	–	31	5,2	–	–	31	5
10.	конвентуальні францисканці	41	17	9	3,3	2	2,4	52	8,7	–	–	52	8,4
11.	місіонарії	1	0,4	6	2,2	–	–	7	1,2	3	12,5	10	1,6
12.	паллотини	13	5,4	4	1,5	–	–	17	2,8	1	4,12	18	2,9
13.	пауліни	18	7,5	8	2,9	31	36,8	57	9,5	8	33,3	65	10,5
14.	піяри	1	0,4	2	0,7	–	–	3	0,5	–	–	3	0,5
15.	реформати	8	3,3	13	4,8	4	4,8	25	4,2	1	4,2	26	4,2
16.	сальваторіани	–	–	1	0,4	–	–	1	0,2	–	–	1	0,2
17.	серцяни	1	0,4	1	0,4	–	–	2	0,3	–	–	2	0,3
18.	філіпінці	–	–	2	0,7	–	–	2	0,3	1	4,2	3	0,5
19.	христосівці	–	–	1	0,4	–	–	1	0,2	–	–	1	0,2
	Всього	241	100	272	100	84	100	597	100	24	100	621	100

Кількість усіх наявних назв становить 597 (зафіксовано брак 26 позицій). З таблиці випливає, що у фондах університетської бібліотеки КУЛ знаходиться 241 окрема рубрицеля чоловічих орденів, а шематизмів – 272. Ці цифри, однак, слід збільшити за рахунок 84 видань, які вміщують інформацію обох видів. Таким чином, кількість рубрицелів сягає 325, а каталогів – 356.

Видання, що знаходяться в бібліотеці, майже не стосуються періоду до поділів Речі Посполитої. Тим не менше, їх виокремлено згідно з видавничим критерієм як стародруки (до 1800 р.). Календарів цього періоду є п'ять, вони представлені виданнями августинців (три екземпляри 1777, 1789 і 1790 рр.), капучинів (1781) і домініканців – рубрицеля, видана на 1690 р., водночас є найстарішим виданням цього типу у фондах бібліотеки.

Якщо вести мову про шематизми, то, окрім неповного каталогу польської провінції, виданого єзуїтами 1742 р., самостійні видання, що зберігаються в університетській бібліотеці, датуються не раніше як 1830-ми рр. (наприклад, шематизм бернардинців Галицької провінції 1833 р., домініканців Польської провінції 1836 р.). До більш ранніх видань можна зарахувати лише поодинокі екземпляри паулінів (1811, 1828) і піярів (1825). З'являться систематично вони починають лише від 50-х років XIX ст.

Оскільки видання, надруковані після Другої світової війни, з'являлися та надходили до публічних бібліотек рідко (це питання вимагає подальших досліджень), зросло значення тих примірників, що зберігаються в університетській бібліотеці КУЛ.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
12.	паллотини	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	пауліни	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-
14.	піяри	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	реформати	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
16.	сальваторіани	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.	серцяни	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	філіпінці	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	христосівці	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Таблиця 3.

Зіставлення окремих категорій видань чоловічих орденів у книгозбірні університетської бібліотеки КУЛ, згрупованих за кількістю назв

Кількість назв	Кількість груп			
	рубрицелів	шематизмів	рубрицелів і шематизмів	всього
<10	5	13	6	24
10–19	4	3	-	7
20–29	1	1	-	2
30–39	2	-	2	4
>40	2	2	-	4
Разом	14	19	8	41

Дві наведені вище таблиці слід аналізувати у комплексі, завдяки чому питання чисельності назв в окремих орденах у категоріях видань буде висвітлено повністю. Слід ствердити, що до найчисленнішої групи належать видання, кількість яких не перевищує 10 назв на орден. Якщо брати до уваги всі три категорії видань, то така ситуація спостерігається у 24 випадках. Друге місце належить виданням, що налічують 10–19 назв (7 випадків). У кожній категорії видань є по дві найчисленніші групи назв. Понад 40 рубрицелів мають конвентуальні францисканці і єзуїти, шематизмів – бернардинці і єзуїти. Серед поєднаних видань календарів і шематизмів домінують видання августинців і паулінів, яким належить більше 30 назв.

Натомість якщо брати до уваги окремі категорії видань, то бачимо, що шематизми у нинішній книгозбірні належать усім орденам (19 груп), а жодного календаря не мають боніфратри, василіани, сальваторіани, філіпінці і христосівці (5 груп). Розглядаючи з цієї ж точки зору окремі ордени, бачимо, що августинці, бернардинці, домініканці, конвентуальні францисканці, капуцини, кармеліти, пауліни і реформати належать до тих, чий видання представлені у всіх категоріях. У фондах п'яти згаданих вище орденів і згромаджень містяться лише шематизми, натомість не зафіксовано випадків, коли видання ордену представляли б лише календарі.

Цілісність картини доповнює і детальний розгляд пропорцій категорій видань у видавничій справі конкретного ордену у фондах університетської бібліотеки КУЛ.

У боніфратрів, василіан, сальваторіанів, філіпінців і христосівців наявні лише шематизми (100 %). З цієї групи лише василіани володіють компактною збіркою з 25 примірників, а інші – поодинокими виданнями. Значну частину шематизми становлять у виданнях місіонаріїв (85 %), кармелітів (75 %), піярів (70 %), єзуїтів (70 %), бернардинців (58 %), домініканців (55 %), реформатів (55 %), а найменша частка окремих шематизмів належить паулінам (бл. 14 %) і августинцям (8 %).

Найбільший відсоток у категорії рубрицелів належить кармелітам босим (98 %), конвентуальним францисканцям (78 %) і паллотинам (75 %).

У випадку поєднаних рубрицелів і шематизмів виняток становлять пауліни і августиниці, у яких видання цього типу становлять відповідно 54 і 52 %. У решти орденів їхня кількість є незначною і коливається від 4 до 15 %.

Особливе місце посідають видання жіночих згромаджень, хоча їхня кількість є невеликою. Це значною мірою обумовлено усталеною практикою вміщувати списки жіночих орденів наприкінці шематизмів чоловічих орденів (такий редакторський підхід був притаманним, зокрема, бернардинцям і домініканцям). З цієї причини кількість окремих шематизмів жіночих орденів є незначною. У люблінській бібліотеці їх налічується 28 (Табл. 4).

Таблиця 4.

Календарі і шематизми жіночих орденів на польських землях,
які зберігаються у фондах університетської бібліотеки КУЛ

№	Назва ордену	Рубрицелі		Шематизми		Поєднані рубрицелі та шематизми		Всього видань у фондах бібліотеки		Видання, яких бракує		Загальна кількість	
		К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
1.	августинки	–	–	2	33	–	–	2	7,1	–	–	2	6,7
2.	борромеанки	–	–	2	33	–	–	2	7,1	–	–	2	6,7
3.	норбертанки	1	100	–	–	21	100	22	78,6	–	–	22	73
4.	служебниці	–	–	1	17	–	–	1	3,6	1	50	2	6,7
5.	урулинки	–	–	1	17	–	–	1	3,6	1	50	2	6,7
	Всього	1	100	6	100	21	100	28	100	2	100	30	100

Видається слушним згадати хоча б частково найбільш цікаві жіночі видання, підкреслюючи таким чином їхню унікальність. До таких слід зарахувати перш за все друковані видання ордену норбертанок, з огляду на їхню кількість, і августинок – з огляду на зміст їхніх шематизмів.

Норбертанки видавали власним коштом каталоги і календарі щонайменше від 1840-х рр.⁷ Вочевидь, завдяки цій систематичності університетська бібліотека має в наявності значну збірку з 21 примірника поєднаних рубрицелів і шематизмів, що становить 73 % видань жіночих орденів цієї категорії.

Августинкам належать лише два шематизми за 1870 і 1885 рр.⁸ Їхня цінність є надзвичайно високою і полягає не лише в окремішності видань, а й у багатому змісті та тому, що ці видання повністю підготовано польською мовою.

Крім традиційного іменного списку мешканок конвенту, до якого переважно вносили чернече ім'я (а іноді і отримане при хрещенні), прізвище, рік або дату народження, дату вступу до ордену, складання чернечих обітниць та виконуваних функцій, ці каталоги вміщують значний обсяг додаткової інформації. Це зокрема: світське і чернече ім'я, імена батьків, дівоче прізвище матері, місце народження, дата дозволу

⁷ Librowski S. Katalog rubrycel i schematyzmów... // *АВМК*. – Т. 27 (1973). – Cz. 2. – S. 109–110. Найдавніший календар жіночого ордену у фондах університетської бібліотеки КУЛ походить із 1830 р., а поєднаний календар і шематизм – із 1855 р.

⁸ *Szematyzm Sióstr Św. Ojca Augustyna klasztoru krakowskiego Św. Katarzyny P. i M. [...] według obiorów dokonanych na kapitule klasztornej odbytej dnia 6 kwietnia 1869 r. [...]*. – Kraków, 1870. – 16 s.; *Szematyzm Sióstr Św. Ojca Augustyna klasztoru krakowskiego Św. Katarzyny P. i M. [...] według obiorów dokonanych na kapitule klasztornej odbytej dnia 13 kwietnia 1885 r. [...]*. – Kraków, 1885. – 16 s.

консисто́рії на прийняття постригу, дата постригу, ім'я і прізвище тогочасної настоятельки августинок або тогочасного пріора августинців, дата дозволу консисто́рії на складення обітниць, дата складення обітниць, ім'я і прізвище пріора, який прийняв обітницю, дата впису до “Книги постійного населення міста Кракова” (інформація з повідомлень, виданих міською владою).

В каталозі 1885 р. виділено дві групи сестер: хорові новіціатки (до моменту прийняття постригу) і домові сестри.

Наступний перелік охоплює покійних черниць: у шематизмі 1870 р. ретроспективно від 1815 р., а в шематизмі 1885 р. – від 1800 р. Окрім інформації, яка подавалась і в інших подібних реєстрах, тобто імена, прізвища, виконувані обов'язки в ордені, дата смерті, роки, прожиті в ордені, віднотовано й додаткові відомості про життя сестер у монастирі: почерговість виконуваних функцій, риси характеру, обставини смерті та місце поховання.

Наприкінці представлено “Сонм настоятелів монастиря св. Катерини панн августинок починаючи від капітули, яка відбулася 13 травня 1709 р.”. Щоправда, згадано в ньому і настоятелів монастиря від початку його існування, але ця інформація не задокументована належним чином і містить лише ім'я, прізвище і місце походження. Інакше виглядає ситуація після 1709 р. – відтоді список укладено на підставі актів капітули і містить такі факти: дата капітули, ім'я керівника капітули (за посадою – тогочасний провінціал августинців), особисті дані обраної настоятельки – імена (чернече і світське), прізвище, рік або дата обрання, рік або дата завершення повноважень, інформація, що відображає їхнє життя у монастирі, риси характеру, діяльність, обставини смерті, місце поховання тощо.

Зібрання настільки багатих даних було заслугою о. Зигмунта Волека, довголітнього настоятеля краківських августинців. У виданні 1870 р. йому належить вступне слово до настоятельки августинок, сестри Антоніни Цофалки, з нагоди 25-ліття її вічних чернечих обітниць⁹. У ньому він подав засади впорядкування каталогу, який був виданий з нагоди саме цієї урочистості і мав слугувати усьому згромадженню сестер, щоб ті мали полегшений доступ до інформації про своїх попередниць. У передмові до примірника 1885 р., крім пояснення причин появи нового видання, о. Велек подав відомості про джерельні матеріали, які він використав.

Мовою, яку використовували при створенні календарів і шематизмів, була латина. На польських територіях у складі Російської імперії при підготовці таких видань у другій половині XIX ст., зокрема після Січневого повстання 1863 р., був обов'язковим своєрідний “подвійний запис”. Він полягав у тому, що частина текстів друкувалася не лише латиною, а й польською та/або російською. Польською мовою було друковано передусім молитви і гімни з нагоди святкових днів або на пошану правителя і його родини. Російською мовою, окрім текстів молитов, траплялися також списки святкових днів правлячого двору¹⁰. У збірці університетської бібліотеки КУЛ таких примірників є небагато. Особливої уваги заслуговує том, підготований для домініканців на території Росії, повністю виданий двома мовами¹¹. Календар і молитви опубліковано спочатку латинською, а потім російською мовою. Список духовенства додано лише російською.

⁹ *Szematyzm [...] według obiorów dokonanych na kapitule klasztornej odbytej dnia 6 kwietnia 1869 r. [...].* – Kraków, 1870. – S. 3.

¹⁰ Czerwiński Z. *Poskramiacze czasu. Rzecz o kalendarzu a szczególnie polskim drukowanym kalendarzu książkowym.* – Poznań, 2006. – S. 128.

¹¹ *Ordo peragendi sacri et divini officii recitandi proprius Sacro Ordini Praedicatorum usibus diocesum conformatus in annum MDCCCLXXVII.* – Vilnae, 1876.

У свою чергу, німецька мова з'являється в шематизмах ордену боніфратрів Австрійсько-Сілезької провінції і борромеонок Сілезької провінції. Їх включено до нинішньої книгозбірні, оскільки у них ідеться про монастирі, які перед поділами Речі Посполитої належали до польських провінцій.

У літургії католицької церкви латину використовували майже до середини ХХ ст., коли її поступово почала замінювати польська мова. Аналіз видань церковної адміністрації зі згаданої книгозбірні, хоч і неповної, дає підстави стверджувати, що у цих джерелах латину використовували значно довше. Крім згаданих уже шематизмів августинок, найбільш ранні польськомовні видання з фондів університетської бібліотеки зафіксовано у капуцинів (каталог 1950 р.), єзуїтів (1969 р.), конвентуальних францисканців і кармелітів (календарі 1972 р.). Незважаючи на те, що польську мову регулярно використовували від 1970-х рр., латиномовні видання з'являлися і в наступному десятилітті (наприклад, єзуїтський каталог 1986 р., календар домініканської Польської провінції 1981 р.).

Розглядаючи стан збереження окремих видань, можна стверджувати, що в більшості випадків він є хорошим або відмінним. Лише в кількох примірниках наявний брак аркушів, а в кільканадцяти – обкладинок. Найчастіше збереглися оригінальні обкладинки видань, решта ж була оправлена повторно працівниками бібліотеки.

У більшості згаданих примірників наявні оригінальні м'які обкладинки. Зазвичай на них вказують повну назву видання (навіть дуже об'ємну) та позначення категорії, до якої воно належить (наприклад, "Ordo", "Schematismus"), і рік, на який воно видано. Трапляються також зображення Пресвятої Діви, святих, що походять із даного ордену, і навіть храмів. Як згадано вище, календарі призначалися для використання лише упродовж року, тому оправа могла бути невисокої якості. Але для збільшення придатності частину томів оправляли тектурою з кольоровим надруком (видання паулінів). Особливої уваги заслуговують оправи, виготовлені тогочасними інтролігаторами. Вони виконані з півполотна або інших матеріалів, що забезпечують їхню тривалість, і характеризуються високою якістю. На таких оправах часто, окрім частини назви або річника, вибивали багаті рослинні або геометричні орнаменти, герб ордену і тому подібне. У кількох випадках вони були навіть декоровані позолотою. У великій кількості примірників збереглися автографи власників, що уможливають досить точне визначення провенієнції окремих видань. Слід зазначити, що рубрицелі в багатьох випадках містять численні нотатки і приватні записки різного змісту. Оскільки вони належали різним власникам, це засвідчує часте використання у щоденному житті. Виняткове місце належить тут паулінським виданням – практично кожна книга містить рукописні зауваження як на відповідних сторінках, так і у самому тексті.

На формування книгозбірні університетської бібліотеки КУЛ найбільше вплинули закупівлі окремих томів та подарунки. Основними дарувальниками були Ягеллонська бібліотека (головно видання паулінів), Університет Марії Кюрі-Скłodовської в Любліні та Дієцезіальний архів у Влоцлавку. Найчастіше передавали дублетні видання, через що у книгозбірні бракує поодиноких річників. Це, однак, не применшує важливості університетської бібліотеки КУЛ на фоні загальнопольських збірок видань цього типу. Зважаючи на те, що до цього часу предметом аналізу були окремі видання та фонди Дієцезіального архіву у Влоцлавку, видалося слушним представлення структури і кількох найважливіших питань, які стосуються книгозбірні університетської бібліотеки.

**PRINTED MONASTIC CALENDARS AND CATALOGS
IN THE FUNDS OF LIBRARY OF THE JOHN PAUL II
CATHOLIC UNIVERSITY OF LUBLIN. SELECTED TOPICS**

Edyta CHOMENTOWSKA

*Catholic University of Lublin, Faculty of Humanity,
Center for research on the historical geography of the Church in Poland,
14, Aleje Racławickie, Lublin, 20-950, Poland, tel. (081) 743-60-74
e-mail: chomentowska@kul.lublin.pl*

The article describes the calendars and catalogs (schematismuses) – the ceremonial books used by clergy in Catholic Church. The collection of publications of the male and female religious orders, printed in XVII – at the beginning of XXI c., which are preserved in the library of the Catholic University of Lublin, is analyzed in detail.

Key words: library of Lublin Catholic University, calendar, catalog, schematismus, publications, religious orders.

**ПЕЧАТНЫЕ МОНАШЕСКИЕ РУБРИЦЕЛИ
И ШЕМАТИЗМЫ В ФОНДАХ БИБЛИОТЕКИ
КАТОЛИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА ИВАНА ПАВЛА II
В ЛЮБЛИНЕ. ИЗБРАННЫЕ ВОПРОСЫ**

Эдыта ХОМЕНТОВСКА

*Католический университет в Люблине, факультет гуманитарных наук,
Центр исследований исторической географии Церкви в Польше,
Аллеи Рацлавицкие, 14, Люблин, 20-950, Польша, тел. (081) 743-60-74
эл. почта: chomentowska@kul.lublin.pl*

В статье описаны календари и каталоги (шематизмы) – церемониальные книги, использующиеся духовенством Католической церкви. Подробно рассмотрена коллекция изданий мужских и женских монашеских орденов XVII – начала XXI вв., хранящихся в библиотеке Католического университета в Люблине.

Ключевые слова: библиотека Католического университета в Люблине, календарь, рубрицеля, каталог, шематизм, издание, монашеские ордена.

Стаття надійшла до редколегії 16. 10. 2008

Прийнята до друку 8. 09. 2010